ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: A. D., zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 3. 2004, čj. 59 Az 610/2003 - 36,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 3. 2004, čj. 59 Az 610/2003 – 36 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen stěžovatel) rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 3. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 12. 6. 2003, čj. OAM-5429/VL-14-P11-2001. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím nebyl stěžovateli podle ustanovení § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) udělen azyl a ani nebyla shledána překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatnil důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Předně namítá důvod uvedený pod písm. a) citovaného ustanovení a tvrdí, že krajský soud, stejně jako žalovaný,

nesprávným způsobem posoudil právní otázku, a sice zda je možno na případ žalobce vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, tedy že žádost o udělení azylu stěžovateli byla podána důvodně. Uvedl, že se do potíží dostal pro své politické přesvědčení, protože se aktivně zapojoval do činnosti mládežnického hnutí v Minsku, jehož cílem bylo zabránit diktátorskému režimu prezidenta Lukašenka. Aktivně se podílel na demonstracích proti režimu a šířil letáky propagující hnutí proti prezidentu Lukašenkovi. Za svou činnost byl třikrát zadržen policií a stíhán; reálně mu hrozilo, že za tato protirežimní jednání bude uvězněn. Proto stěžovateli nezbylo než emigrovat ze země, jinak by byl zatčen a uvězněn. Dále má za to, že je naplněn i důvod uvedený pod písmenem b) cit. ustanovení proto, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný podle stěžovatele nerespektoval jeho situaci, konkrétně že jako účastník řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, a krajský soud tuto skutečnost nechal podle stěžovatele zcela bez povšimnutí. Naplnění důvodu uvedeného pod písmenem d) cit. ustanovení spatřuje ve skutečnosti, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení, předcházející podání žaloby, netrpělo procesní vadou. Stěžovatel je přesvědčen, že i přes absenci tvrzení konkrétních skutkových důvodů pro svá tvrzení o porušení procesních pravidel měl soud přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů. Žalovaný se porušení správního řádu dle stěžovatele dopustil minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Stěžovatel je dále přesvědčen, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, neboť považuje za nedostatečné jeho odůvodnění. S ohledem na tuto skutečnost pak dovozuje, že řízení před správním orgánem trpí vadou, kterou nelze odstranit, pročež je nutno toto řízení zopakovat.

Stěžovatel dále uvádí, že byla nesprávně posouzena existence překážky vycestování, neboť v případě jeho návratu do vlasti mu bezpochyby hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Domnívá se, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabýval. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele uvádí, že stěžovatelem uplatněné důvody v kasační stížnosti nejsou naplněny a domnívá se, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále žalovaný nepodporuje návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku. Na závěr svého vyjádření žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu stěžovatel podal 10. 6. 2001 a pohovor k důvodům návrhu byl proveden dne 18. 10. 2001 v pobytovém středisku Č. Ú. V rámci návrhu a pohovoru stěžovatel uvedl, že byl pronásledován policií za šíření letáků a literatury proti Lukašenkovi. Policií byl asi třikrát zadržen, byl varován před problémy, pokud s uvedenou činností nepřestane. Byla mu uložena i pokuta za lepení plakátů. Zúčastnil se dvou stávek hnutí Cesta mládeže v Minsku v srpnu a září 2000, stávky byly policií rozehnány.

Žalovaný však v rozhodnutí zásadně nezpochybnil tvrzení stěžovatele, dovodil, že uvedené problémy nedosahují svým charakterem, intenzitou, stupněm a opakovaností pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Neřešil a nezabýval se tím, co by stěžovateli hrozilo v případě, že by se vrátil do Běloruska a ve svém jednání pokračoval. Žalovaný si opatřil zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv v Bělorusku v roce 1999 a 2000, a od společnosti Člověk v tísni obdržel Přehled událostí v Bělorusku. Z těchto dokumentů však nelze usuzovat, jaké reálné nebezpečí by stěžovateli hrozilo, pokud by se vrátil a pokračoval v protirežimní činnosti. Žalobou napadené správní rozhodnutí tedy v rozporu s ustanoveními § 3 odst. 4, § 32 a § 46 správního řádu vychází z neúplně zjištěného skutkového stavu. Ani krajský soud se touto skutečností nezabýval a toliko s obdobnou úvahou jako žalovaný žalobu zamítl.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je podle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 22. června 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu